

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης
Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Ελατείας
Email:pgdimakis@gmail.com

ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΡΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ

Το ιστορικό υποπαρνασσίο χωριό της Αγίας Μαρίας Λοκρίδος σήμερα, διατήρησε εις τους αιώνες το ελληνικό του όνομα παρά τις επιδρομές και κοινωνικές διαταραχές, που υπέστη η κοιλάδα του Κηφισού, λόγω των μετοικήσεων φυλετικών ομάδων, ίσως με τη χάρη της άνωθεν ακριβώς του οικισμού επιβλέπουσας, παλαιάτου Μονής Αγίας Μαρίας, η οποία αναφέρεται στο σιγίλλιο του Πατριάρχου Ιερεμία το 1572, "...περί των ορίων της επισκοπής Διαυλείας-Ταλαντίου...", βάσει του οποίου, καθορίζονται και τα "δοσίματα", ενός...σκανδαλίζοντος πλούτου...",για την εποχή. Στα όρια, "τύπω περιγραφικό", αναφέρονται μεταξύ των άλλων και "...η Αγία Μαρίνα μετά της πανηγύρεως* αυτής..."Το μοναστηριακό οχυρωμένο συγκρότημα αυτό, της Κοιμήσεως της Θεοτόκου σήμερα, υπήρξε διαρκές από αιώνων, φυλάκιον επισκοπήσεως της κοιλάδας του Κηφισού, καταφύγιον, αλλά και χώρος αναπαύσεως πολεμιστών κατά την επανάσταση του 1821.Επίσης υπήρξε χώρος αναψυχής, αλλά και ιάσεως, τουλάχιστον μέχρι την 10ετια του 1950,οταν,επιβαρουμενοι, από την μονοποικιλιακή διατροφή και τις θέρμες του κάμπου, που επιβάρυνε την υγεία και βράχυνε τον βίο, πολλοί κάτοικοι της περιοχής, κυρίως παιδιά και ηλικιωμένοι, κατασκήνωναν εκεί, σε πρόχειρα καταλύματα, που κατασκεύαζαν επί τόπου, με "μπάτσες" και "λατσούδια", όπου κατέλυαν, απολαμβάνοντας τον βουνίσιο αέρα, την θέα, αλλά και τα εξαιρετα γαλακτοκομικά του Παρνασσού. Η Μονή υπέφερε από τους Τούρκους, αλλά διελύθη από την προτεσταντική πρακτική των Βαυαρών, τα Οθωνικά χρόνια, όχι χωρίς τη συνέργεια και ντόπιων "μοναστηροφάγων" που απέβλεπαν στα βοσκήματα, κτήματα κλπ. Επέζησε όμως χάρις εις την ευσέβεια και τον σεβασμό, των φιλόθησκων κατοίκων, όχι μόνον της περιοχής, αλλά και πέραν αυτής, της Βοιωτίας και της Φωκίδας. Οι έγγραφες αυτές διαμαρτυρίες, όπου αθρόοι συνυπογράφουν οι κάτοικοι, αποτελούν και πολύτιμη πηγή, πληροφοριών, σε πολλά πεδία, όχι μόνο για τους θρησκευόμενους, αλλά λειτουργεί και ως ονοματολόγιο, αξιοποιείται δε από το Ιστορικό Αρχείο του Δήμου Ελάτειας, αφού οι έγγραφες διαμαρτυρίες αυτές, απευθύνονται, στον τότε Δήμαρχο Ελάτειας.

Η Μονή επέζησε και, σήμερα, παρά τους κλυδωνισμούς, άνεμος αισιοδοξίας πνέει. Η ακάματη Ηγουμένη, αναλώνεται με ζήλο στην ευπρέπεια, την ανακαίνιση και τη συντήρηση των ερειπωμένων τμημάτων, με καλαισθησία και σεβασμό, στα πενιχρά υπολείμματα των μαγειρειών, κελλιών κλπ. Θα σταθούμε όμως σε κάτι ευρηματικό και διαφορετικό, που ήταν και το έναυσμα και η παρότρυνση, για την εργασία αυτή. Ένα σύνταγμα των σιδηρών σύγχρονων σημάντρων**, που είναι ανηρτημένα γραμμικά και κρουόμενα εναλλάξ, παράγουν εξαιρετο ήχο, ενώ μας επαναφέρουν στην αρχαία παράδοση, με τον καθαρό και αυστηρό τους ήχο, στη μυστηριακή συμμετοχή, ενώ αποδιώκουν τα κοντινά νέφη της κακοδοξίας. Τα σήμαντρα, κοινά άλλοτε στην περιοχή, έχουν εκλείψει ή είναι σπάνια, από την άγνοια ή την τυφλότητα των φυλάκων τους. Ένα που έχει φωτογραφηθεί και καταγραφεί από εμένα, στα δημοτικά όρια της Ελάτειας, θα αποφύγω να προσδιορίσω τη θέση του για τον φόβο των Ιουδαίων.

* Παπαδοπουλου-Κεραμεως " Έγγραφα περί των επισκοπών Μητροπόλεως Αθηνών (Καμπούρογλου Μνημεία Ιστορίας Αθηνών τ2) Κρ.Χρυσοχοϊδης, Οικονομικά των Επισκοπών τις πρώτες 10ετίες του 16ου αι. (..οι υποχρεώσεις τού κατώτερου κλήρου...αλογοπρογόητως (sic) ,παρέχειν προς τον Μητροπολίτην,άπαν το εκκλησιαστικόν δικαίωμα...συνοικεσιών, ζητείας, πανηγύρεως, κατά το σύνηθες). Παράλληλα υπήρχε και σουλτανικό βεράτιο για χρηματική συνδρομή σε επισκευές κάστρων που είχε σημασία για τις μονές, όπως της Αγίας. Μαρίνας, αφού ήσαν φρουριακά συγκροτήματα. Ακόμη έσοδα των πανηγύρεων παρεχωρούντο και κατευθύνονταν, σε μουσουλμανικά φιλανθρωπικά ιδρύματα (panayir resmi).

** Τα σήμαντρα έτσι, επανήλθαν στον περικλειστο τόπο μας και αυτό οφείλουμε, να το πιστώσουμε στο ζήλο της Ηγουμένης. Η Πανήγυρις της Αγίας Μαρίνης, αναφερόμενη εγκύρως, από τις αρχαιακές πηγές, το σιγίλιο του Πατριάρχου Ιερεμία Β' το 1572,σε τέτοιο βάθος χρόνου, αποτελεί ένα σημαντικό και αξιόλογο γεγονός για ολόκληρη την Κεντρική Ελλάδα, πέραν της θρησκευτικής και για την οικονομική και την κοινωνική της διάσταση, αφού οι πανήγυρις αυτές, δεν ήταν μόνον θρησκευτικές, όπως και σήμερα. Μας επιτρέπει δε να κατανοήσουμε και να σχηματοποιήσουμε,την πραγματική καθημερινότητα, στους σκοτεινούς αυτούς χρόνους, αφού έχουν οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους, που διεκδικούν περισσότερη έρευνα. Το Ιστορικό Αρχείο Ελάτειας αισθάνεται το χρέος της συλλογής σπαραγμάτων εγγράφων και αναφορών, που αφορούν, στην περιοχή της κοιλάδας του Κηφισού, ιδιαίτερα τον Δήμο Ελάτειας, όπου από της ιδρύσεως του ανήκε η Μονή Αγίας Μαρίνας και η διάλυσή της τότε από το Βαυαρικό νόμο που ανεστάτωσε τούς κατοίκους.